

Gipatukod sa Roma ang Panan-awon - Numero Singko

Pagbutyag sa Gisubli nga mga Propetikong Kontrobersiya sulod sa Adventismo: Pagsabot sa mga Tulisán sa Imong Katawhan sa Thy People

Jeff Pippenger
2024-08-09

Sa miaging artikulo, atong giila ang unom ka propetikong linya sa kontrobersiya nga nahitabo sa kasaysayan sa Adventismo sukad sa yugto sa panahon sa mga Millerite hangtod sa karon. Akong ikinahanglanon nga ang nahauna ug ang kataposang kontrobersiya mahitungod sa “mga tulisan sa imong katawhan” diha sa bersikulo katorse sa Daniel kapitulo onse, sa pagkamatuod, propetikong managsama. Nasabtan sa mga Millerite nga ang “mga tulisan” mao ang Roma, ug gitudlo sa mga Protestante nga ang “mga tulisan” mao ang usa ka hari sa Siria nga ginganlan ug Antiochus Epiphanes.

Ug niadtong mga panahona daghan ang motindog batok sa hari sa habagatan; ingon man ang mga tulisan sa imong katawhan managbayaw sa ilang kaugalingon aron sa pagtukod sa panan-awon; apan sila mapukan. Daniel 11:14.

Sugod sa bersikulo napulo, ug nagpadayon hangtod sa bersikulo kinse, gihulagway ang usa ka pakiggubat tali sa mga gingharian sa Egipto ug Siria. Ang Egipto mao ang hari sa habagatan diha sa maong pahayag, ug ang hari sa Siria gihulagway ingon nga hari sa amihanan. Ang bersikulo napulo nagtimaan sa gitawag sa mga historyador nga sinugdanan sa Ikaupat nga Gubat sa Siria niadtong 219 BC, ang mga bersikulo onse ug dose naghulagway sa gubat sa Raphia niadtong 217 BC, ug sa mga sangputanan niini. Unya ang mga bersikulo trese hangtod kinse nagtimaan sa gubat sa Panium niadtong 200 BC. Sa mga bersikulo napulo hangtod kinse, ang hari sa Siria mao si Antiochus Magnus, magmamando sa Imperyong Seleucid.

Ang bersikulo napulo nagrepresentar sa kasaysayan sa dihang si Antiochus Magnus nagsugod ug gubat aron mabawi ang teritoryo nga gikuha gikan sa gingharian sa Seleucid mga katuigan sa wala pa. Diha sa bersikulo iyang nabawi ang nawalang teritoryo niadtong 219 BC, apan sa makadiyot iyang gihunong ang iyang mga agresyon, ug nangita siya ug paagi sa pagpundok pag-usab sa kusog sa iyang militar. Nabawi niya ang pagdumala sa nawalang teritoryo, ug nakaabot pa gayud siya ngadto sa utlanan sa Ehipto, ang habagatang gingharian nga gimandoan sa dinastiya sa Ptolemy. Tali sa 219 BC ug 217 BC, ang hari sa habagatan ug ang hari sa amihanan kapuwa naghimo ug mga plano alang sa nagasingabot nga gubat sa Raphia.

Ang gubat sa Raphia nahitabo niadtong 217 BC, ug ang habagatang gingharian sa Egipto, nga gimandoan ni Ptolemy, midaog batok sa Siryanhong hari nga si Antiochus Magnus, ang hari sa amihanan diha sa maong profetikong pahayag. Unya sa mga bersikulo trese hangtod kinse, napulog pito ka tuig sa ulahi niadtong 200 BC, si Antiochus Magnus, nga niadtong panahona nakig-alyansa kang Philip sa Macedon, misulong batok sa Egipto diha sa gubat sa Panium. Ang habagatang

gingharian sa Egipto niadtong panahona may usa ka batang hari nga lima o unom ka tuig ang panuigon, ug si Antiochus Magnus ug si Philip dili makasukol sa pagpahimulos sa maong batang hari sa Egipto, ug si Antiochus Magnus midaog sa gubat sa Panium. Ang tulo ka bersikulo nga nagrepresentar sa gubat sa Panium naglakip sa bersikulo katorse, diin usa ka bag-ong gahum ang gipaila sa profetikong asoy.

Ang mga tulisan sa imong katawhan lahi nga gahum kay sa Ehiptohanong hari sa habagatan, o sa Seleucid nga hari sa amihanan, o kang Felipe nga magmamando sa Macedonia. Giila sa mga Millerite nga ang Roma mao ang mga tulisan sa imong katawhan. Usa sa mga Hebreohanon nga gamut nga pulong nga gihubad ingon “mga tulisan” nagkahulogan og “magdadugmok.” Ang pagano nga Roma girepresentar diha sa tagna ingon nga mao ang gahum nga magadugmok ngadto sa mga tipik.

Human niini nakita ko sa mga panan-awon sa kagabhion, ug ania karon, ang ikaupat nga mapintas nga mananap, makalilisang ug makahahadlok, ug hilabihan kakusgan; ug kini may dagkong ngiping puthaw: kini milamoy ug midugmok sa mga tipik, ug gitumban ang salin pinaagi sa iyang mga tiil: ug kini lahi sa tanang mga mapintas nga mananap nga nanguna niini; ug kini may napulo ka mga sungay. Daniel 7:7.

Sa dihang mokomentaryo si Uriah Smith mahitungod sa mga tulisan, mikutlo siya ug usa ka historyador nga nagpunting nga ang mga tulisan nagrepresentar sa mga mamumugto.

“Usa ka bag-ong gahum karon ang gipaila,—‘ang mga tulisan sa imong katawhan;’ sa literal, nagaingon si Bishop Newton, ‘ang mga maglalaglag sa imong katawhan.’ Sa halayong dapit sa mga tampi sa Tiber, usa ka gingharian maoy nagpatambok sa iyang kaugalingon pinaagi sa mapintasong mga tinguha ug mangitngit nga mga laraw. Sa sinugdan gamay ug mahuyang, kini mitubo uban sa kahibulongang kapaspason sa kusog ug kalig-on, nga mabinantayon nga nag-unat dinhi ug didto aron sulayan ang iyang kagahum, ug sutaon ang kalig-on sa iyang gubatnong bukton, hangtud nga, nahibalo sa iyang gahum, maisugon kining mipataas sa iyang ulo taliwala sa mga nasod sa yuta, ug pinaagi sa dili mabuntog nga kamot giilog ang timon sa ilang mga kalihokan. Gikan niini ug padayon, ang ngalan sa Roma nagatindog sa panid sa kasaysayan, tinagana alang sa hataas nga mga kapanahonan sa pagpugong sa mga kalihokan sa kalibotan, ug sa paggamit sa usa ka gamhanang impluwensiya taliwala sa mga nasod bisan hangtud sa katapusan sa panahon.”

“Misulti ang Roma; ug sa dili madugay nasinati sa Siria ug Macedonia ang kausaban nga miabot ibabaw sa dagway sa ilang damgo. Nanghilabot ang mga Romano alang sa batan-ong hari sa Ehipto, nga determinado nga siya pagapanalipdan gikan sa kalaglagan nga gihimo ni Antiochus ug ni Felipe. Kini mao ang 200 BC, ug usa kini sa unang mahinungdanong pagpanghilabot sa mga Romano sa mga kalihokan sa Siria ug Ehipto.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 257.

Ang panagna nga gipahayag diha sa mga bersikulo natuman sa gibana-banang kaluhaan ka tuig, sukad sa 219 BC hangtod sa 200 BC, apan ang mga propeta nagsulti labaw pa mahitungod sa kaulahian nga mga adlaw kay sa mga adlaw diin sila nagpuyo.

“Ang matag usa sa mga karaang manalagna nagsulti dili kaayo alang sa ilang kaugalingong panahon kondili alang sa atoa, aron ang ilang pagpanagna magpabiling may gahum alang kanato. ‘Karon kining tanang mga butanga nahitabo kanila ingon nga mga panig-ingnan: ug kini gisulat alang sa atong pagpahimangno, nga sa ibabaw nato miabut ang mga katapusan sa kalibotan.’ 1 Corinto 10:11. ‘Dili ngadto sa ilang kaugalingon, kondili ngadto kanato sila nag-alagad niadtong mga butanga, nga karon gikamantala na kaninyo pinaagi niadtong mga nagwali sa maayong balita kaninyo uban sa Espiritu Santo nga gipadala gikan sa langit; mga butang nga ang mga manulonda nangandoy sa pagsud-ong.’ 1 Pedro 1:12....

“Ang Biblia nagtigom ug nagbugkos sa tingub sa iyang mga bahandi alang niining katapusang kaliwatan. Ang tanang dagkung mga hitabo ug mga solemne nga kalihokan sa kasaysayan sa Daang Tugon nahimo na, ug nagapadayon sa pagbalik-balik sa ilang kaugalingon diha sa iglesia niining katapusang mga adlaw.” Selected Messages, libro 3, 338, 339.

Bisan si Daniel wala mabuhi sa baynte ka tuig nga yugto sa panahon nga atong gikonsiderar, ang inspirasyon pinaagi sa mga sinulat ni Sister White nagpahibalo kanato nga daghan sa kasaysayan nga natala sa Daniel onse pagausabon diha sa katapusang katumanan sa Daniel onse.

“Wala kitay panahon nga usikon. Ang mga panahon sa kasamok anaa sa atong atubangan. Ang kalibotan ginapalihok sa espiritu sa gubat. Sa dili madugay ang mga talan-awon sa kasamok nga gisulti sa mga tagna mahitabo. Ang tagna diha sa ikanapulog-usa sa Daniel hapit na makaabot sa hingpit nga katumanan niini. Daghan sa kasaysayan nga nahitabo sa katumanan niini nga tagna mausab.” Manuscript Releases, numero 13, 394.

Ang mga bersikulo napulo hangtod kinse sa Daniel onse naglarawan sa kasaysayan sa katapusang mga adlaw nga nagdala ngadto sa haduol nang moabot nga balaod sa Domingo, kay ang bersikulo disisais nagtimaan kon kanus-a ang Roma, sa unang higayon, miagaw sa “mahimayaong yuta.”

Apan siya nga moanhi batok kaniya magabuhat sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on, ug walay bisan kinsa nga makabarog sa iyang atubangan; ug siya magatindog sa mahimayaong yuta, nga pinaagi sa iyang kamot pagaut-uton. Daniel 11:16.

Gigamit ni Daniel ang pulong nga “mahimayaong yuta” sa makaduha diha sa iyang mga sinulat. Ang nahaunang higayon mao ang bersikulo dieciséis, sa dihang gisakop sa literal nga paganong Roma ang literal nga mahimayaong yuta sa Juda.

“Bisan pa nga ang Egipto dili makatindog sa atubangan ni Antiochus, ang hari sa amihanan, si Antiochus dili usab makatindog sa atubangan sa mga Romano, nga niadtong panahona mianhi batok kaniya. Wala nay mga gingharian nga makahimo pa sa pagsukol niining nagasubang nga gahum. Ang Siria nasakop, ug gidugang sa Imperyo sa Roma, sa dihang si Pompey, BC 65, nagkuha kang Antiochus Asiaticus sa iyang mga kabtangan, ug naghimo sa Siria nga usa ka lalawigan sa Roma.”

“Ang maong gahum mao usab ang motindog sa Yutang Balaan, ug maglamoy niini. Ang Roma nahimong nalambigit sa katawohan sa Dios, ang mga Judio, pinaagi sa pakigsaad, sa 162 BC, sukad sa maong petsa kini nagkupert ug halangdong dapit sa kalendaryo sa tagna. Apan wala kini makabaton ug hurisdiksiyon ibabaw sa Judea pinaagi sa tinuod nga pagbuntog hangtod sa

63 BC; ug unya sa mosunod nga paagi.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 259.

Ang laing bersikulo diin gigamit ni Daniel ang “yutang mahimayaon” anaa sa bersikulo kwarenta ug usa.

Mosulod usab siya sa mahimayaong yuta, ug daghang mga nasod ang mapukan; apan kini makalingkawas gikan sa iyang kamot, bisan ang Edom, ug ang Moab, ug ang pangulo sa mga anak sa Ammon. Daniel 11:41.

Ang bersikulo kap-atan ug usa, siyempre, nagsunod sa bersikulo kap-atan, ug ang bersikulo kap-atan nagsugod sa mga pulong, “ug sa panahon sa katapusan.” Diha sa The Great Controversy, giila ni Igsoong White ang 1798 ingon nga “panahon sa katapusan,” busa ang bersikulo kap-atan ug usa nagtimaan sa kasaysayan nga misunod human sa panahon sa katapusan niadtong 1798.

“Apan sa panahon sa katapusan, nagaingon ang propeta, ‘Daghan ang magdalagan ngadto-ngari, ug ang kahibalo modaghan.’ Daniel 12:4.... Sukad sa 1798 ang basahon ni Daniel naabli na, ang kahibalo mahitungod sa mga tagna midaghan, ug daghan ang nagmantala sa solemne nga mensahe sa paghukom nga haduol na.” The Great Controversy, 356.

Ang mahimayaong yuta sa bersikulo kap-atan ug usa dili ang literal nga karaang Juda kaniadto, kondili ang espirituwal nga modernong Juda. Ang Tinipong Bansa sa Amerika mao ang espirituwal nga modernong Juda, ug ang bersikulo kap-atan ug usa nag-ila sa umaabot sa dili madugay nga balaod sa Domingo sa Tinipong Bansa sa Amerika.

Apan dili ang espirituhanon mao ang nahauna, kondili ang kinaiyanhon; ug unya sunod ang espirituhanon. 1 Corinto 15:46.

Kining balaod sa Dominggo ginatipohan sa bersikulo 16, kay “daghan sa kasaysayan nga nahitabo na” sa katumanan sa Daniel onse pagausabon. Ang mga bersikulo 10 hangtod 15 sa katapusang mga adlaw nagrepresentar sa kasaysayan nga nag-una ug nagdala ngadto sa balaod sa Dominggo.

Ang hari sa amihanan sa maong lima ka mga bersikulo, ingon man ang hari sa habagatan nga natuman diha sa Seleucid nga hari nga si Antiochus Magnus ug sa mga hari sa Ehipto sa gingharian sa Ptolemaic, nagalarawan sa mga gahum nga maoy sentro sa kasaysayan nga modala ngadto sa hapit na moabot nga balaod sa Domingo. Kini nga mga bersikulo nagaila sa kasaysayan sa kalihokan sa usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo, kay ang bersikulo 10 nagaila sa pagkapukan sa Unyong Sobyet niadtong 1989, ug ang bersikulo 16 sa hapit na moabot nga balaod sa Domingo.

Gipasantop ni Cristo kining mga bersikulo pinaagi sa pagpahiuyon sa bersikulo 10 uban sa bersikulo 40 ug sa bersikulo 16 uban sa bersikulo 41. Ang tuwirang paghisgot sa literal nga mahimayaong yuta nga naghulagway sa espirituwal nga mahimayaong yuta sa bersikulo 41 mao ang katapusan sa unom ka bersikulo, ug ang bersikulo 10 mao ang sinugdanan.

Maingon nga si Cristo nagsiguro nga ang bersikulo sais adunay tuwirang kalambigitan sa bersikulo kuwarenta ug usa, sa ingon usab, ang bersikulo diyes adunay tuwirang kalambigitan sa bersikulo kuwarenta. Ang pahayag diha sa bersikulo diyes, “mopasapaw, ug moagi latas,” mao ra gayud ang maong Hebreohanong pulong-ingon nga gihubad ingon nga “mopasapaw ug molabay sa ibabaw,”

diha sa bersikulo kuwarenta. Ang maong pulong-ingon makita na lamang sa usa pa ka dapit sa mga Kasulatan, apan kini gihubad nga medyo lahi gamay kay sa bersikulo diyes ug sa bersikulo kuwarenta. Bisan pa niana, mao gihapon kini ang maong Hebreohanong pulong-ingon.

Ug siya moagi pinaagi sa Juda; siya moawas ug moawas pa gayud, siya moabot bisan hangtod sa liog; ug ang pagbuklad sa iyang mga pako mopuno sa kalapad sa imong yuta, O Immanuel. Isaias 8:8.

Ang “mosulbong ug molabay ibabaw” ni Isaias, mao ra usab ang “mosulbong ug moagi” sa bersikulo diez, ug ang “mosulbong ug molabay ibabaw” sa bersikulo cuarenta. Labaw pa niini, ang matag usa sa maong tulo ka mga bersikulo naghulagway sa usa ka pag-atake gikan sa hari sa amihanan batok sa hari sa habagatan. Sa Isaias, ang amihanang hari sa Asiria, si Sennacherib, nag-atake sa Juda, ang habagatang gingharian sa Israel. Sa bersikulo diez, si Antiochus Magnus, ang amihanang hari sa Imperyong Seleucid, nag-atake sa habagatang gingharian sa Egipto. Sa bersikulo cuarenta, ang hari sa amihanan, ang gahum sa kapapahan, nga nakadawat ug samad nga makamatay sa sinugdanan sa bersikulo cuarenta, nag-atake sa habagatang ateistikong gahum sa Unyong Sobyet. Ang matag bersikulo nagrepresentar sa mao rang profetikong estruktura sa usa ka panagbangi tali sa mga hari sa amihanan ug habagatan, ug sa matag bersikulo ang amihanang hari “mosulbong ug molabay ibabaw.”

Ang pagpamatuod ni Isaias ug ang bersikulo napulo parehong nagpaila nga sa dihang moatake ang hari sa amihanan, mohunong siya sa dili pa makasulod sa kaulohan sa gingharian sa habagatan. Gidala ni Sennacherib ang iyang pakiggubat ngadto sa mga paril sa Jerusalem, ug wala na molapas pa. Niadtong 219 BC, si Antiochus Magnus miabot sa utlanan sa Ehipto ug mihunong. Unya napildi siya sa gubat sa Raphia nga nahitabo duha ka tuig sa ulahi niadtong 217 BC. Si Sennacherib miabot sa mga paril sa Jerusalem ug napildi sa gubat samtang nangilabot ang Dios.

Busa mao kini ang giingon sa Ginoo mahitungod sa hari sa Asiria: Dili siya makasulod niining lungsora, ni makapana ug usa ka pana didto, ni moduol sa atubangan niini uban ang taming, ni magpundok ug salipdan batok niini. Sa dalan nga iyang giagian sa pag-anhi, sa mao usab nga dalan mopauli siya, ug dili siya makasulod niining lungsora, nagaingon ang Ginoo. Kay panalipdan Ko kining lungsora, aron luwason kini, tungod sa Akong kaugalingon, ug tungod sa Akong alagad nga si David. Ug nahitabo niadtong gabhiona nga ang manulonda sa Ginoo migula, ug gipamatay sa campo sa mga Asirianhon ang usa ka gatus ug kawaloan ug lima ka libo; ug sa dihang namangon sila sayo sa buntag, ania karon, silang tanan nga minatay na. Busa si Sennacherib nga hari sa Asiria mipahawa, ug milakaw ug mibalik, ug mipuyo sa Nineve. Ug nahitabo, samtang siya nagsimba sa balay ni Nisroch nga iyang dios, nga si Adrammelech ug si Sharezer nga iyang mga anak mipatay kaniya pinaagi sa pinuti; ug sila mikalagiw ngadto sa yuta sa Armenia. Ug si Esarhaddon nga iyang anak naghari ilis kaniya. 2 Mga Hari 19:32–37.

Niadtong 1989, gilamoy sa hari sa amihanan ang Unyong Sobyet, apan wala niya mabuntog ang ulohang-lungsod sa Unyong Sobyet. Ang Rusya nagpabiling nagtindog. Ang sunod nga gubat, nga gitipoan sa mga bersikulo onse ug dose, mao ang gubat sa Raphia, nga gitipoan usab pinaagi sa pagkapukan sa kasundalohan ni Sennacherib ug sa misunod niyang kamatayon, nga nagaila sa usa

ka kadaugan alang sa hari sa habagatan, nga mao ang Juda sa pagpamatuod ni Sennacherib, ug ang Raphia sa pagpamatuod ni Antiochus Magnus.

Ang bersikulo napulo naghatag ug direkta nga koneksiyon ngadto sa bersikulo kwarenta, ug ang bersikulo disisais naghatag ug direkta nga koneksiyon sa bersikulo kwarenta ug usa. Ang mga bersikulo napulo hangtod disisais nagrepresentar sa kasaysayan gikan sa 1989 padulong sa balaod sa Domingo. Ang bersikulo nagrepresentar sa usa ka tinagong kasaysayan diha sa bersikulo kwarenta nga nagsugod sa pagkapukan sa Unyong Sobyet niadtong 1989 ug nagpadayon hangtod sa balaod sa Domingo. Ang bersikulo napulo usab direkta nga nagkonektar sa “pito ka mga panahon” sa Levitico baynte-sais ngadto sa tinagong kasaysayan, apan kana nga linya sa kamatuoran gawas sa atong ginapahimutang dinhi.

Sa kasaysayan sa mga Millerite, ang nahaunang sa unom ka pangunang mga kontrobersiya sulod sa Adventismo mahitungod sa husto nga pag-ila sa Roma nahitabo, ug kini mahitungod sa kon kinsa ang girepresentahan sa mga tulisan sa bersikulo katorse. Ang mga Protestante nagtuo nga sila nagrepresentar kang Antiochus Epiphanes, ug giila sa mga Millerite sila ingon nga Roma. Sa katapusang kontrobersiya sa Adventismo mahitungod sa husto nga pag-ila sa Roma, kini usab mahitungod sa mga tulisan sa bersikulo katorse. Usa ka pundok, nga girepresentahan sa mga Millerite, nagapadayon sa pagsuporta sa pundasyonal nga pagsabot sa mga Millerite, nga giuyonan sa Espiritu sa Tagna.

“Nakita ko nga nga ang tsart sa 1843 gimandoan sa kamot sa Ginoo, ug nga kini dili angay usbon; nga ang mga numero diha niini sumala sa Iyang gusto; nga ang Iyang kamot diha ibabaw niini ug nagtago sa usa ka sayop sa pipila ka mga numero, aron walay bisan kinsa nga makakita niini, hangtod nga ang Iyang kamot gikuha.” Early Writings, 74.

Kining balaang tsart nagtimaan sa kontrobersiya pinaagi sa notasyon nga 164 BC.

“164 Kamatayon ni Antiochus Epiphanes, nga sa walay pagduhaduha, wala motindog batok sa Prinsipe sa mga Prinsipe, kay namatay man siya 164 ka tuig sa wala pa matawo ang Prinsipe sa mga Prinsipe.”

Ang reperensiya nianang kontrobersiya diha sa balaang tsart nagrepresentar sa bugtong kamatuoran nga girepresentar diha sa balaang tsart nga wala magasukad sa usa ka propetikong pahayag gikan sa Pulong sa Dios. Sa pagbuhat niana, kini nagaila sa usa ka waymark, dili sa kasaysayan sa Biblia, kondili sa kasaysayan sa Advent, ug “dili kini angay usbon,” kay ang kontrobersiya nagaila kon giunsa pagpatukod ang propetikong panan-awon. Ang pagsalikway nianang pundasyonal nga kamatuoran mao ang, sa samang higayon, pagsalikway sa awtoridad sa pag-aprobar sa Espiritu sa Propesiya sa balaang tsart.

“Ang pinakakatapusang limbong ni Satanas mao ang paghimo nga walay kapuslanan ang pagpamatuod sa Espiritu sa Dios. ‘Diin walay panan-awon, ang katawohan mapukan’ (Proverbs 29:18). Si Satanas molihok uban sa dakong katuso, sa nagkalainlaing mga paagi ug pinaagi sa nagkalainlaing mga galamiton, aron uy-ogon ang pagsalig sa salin nga katawohan sa Dios diha sa tinuod nga pagpamatuod. Magdala siya ug mini nga mga panan-awon aron sa pagpahisalaag, ug iyang isagol ang bakak uban sa tinuod, ug sa ingon makapaluod sa mga tawo

aron ilang isipon nga ang tanang nagdala sa ngalan nga mga panan-awon usa ka matang sa panatismo; apan ang matitud-anong mga kalag, pinaagi sa pagtandi sa bakak ug sa tinuod, mahimo nga makaila sa kalainan tali kanila.” Selected Messages, libro 2, 78.

Ang katapusang pakiglalis sa “mga tulisan sa imong katawhan,” mao ra ang una, ug kon walay pagsabot sa simbolo nga nagpahimutang sa panan-awon, “ang katawhan mangahanaw.” Sila “mangahanaw” tungod kay ilang “gipawalay-bili ang pagpamatuod sa Espiritu sa Dios.”

Ang laing pundok nagaangkon nga ang Estados Unidos gihulagway ingon nga mga tulisan sa bersikulo katorse. Kining pundoka dili makahimo o dili buot makakita nga si Antiochus Magnus sa mga bersikulo napulo hangtod kinse nagrepresentar sa Estados Unidos. Maingon nga ang mga Protestante sa kasaysayan sa mga Millerite nagaangkon nga ang mga tulisan mao si Antiochus, ang pundok nga dili buot makakita nagaila sa mga tulisan ingon nga gahum (ang Estados Unidos) nga gitipo ni Antiochus.

Ang pag-atake ni Sennacherib batok sa Juda nga miabot hangtod sa kaulohan, ang Jerusalem, ug nga napakyas, gipangulohan sa heneral ni Sennacherib nga si Rabshakeh.

Busa karon, ako nangamuyo kanimo, paghatag ug mga pasalig sa akong agalon nga hari sa Asiria, ug hatagan ko ikaw ug duha ka libo ka kabayo, kon makahimo ka sa imong bahin sa pagpahimutang ug mga magkakabayo ibabaw kanila. Nan unsaon mo man sa pagsalikway sa nawong sa usa ka kapitan sa labing ubos sa mga sulugoon sa akong agalon, ug mosalig ka sa Egipto alang sa mga karo ug alang sa mga magkakabayo? Mianhi ba ako karon nga walay Ginoo batok niining dapita aron sa paglaglag niini? Ang Ginoo miingon kanako, Tunga batok niining yutaa, ug laglaga kini. Unya si Eliakim nga anak ni Hilcias, ug si Sebna, ug si Joa, miingon kang Rabsaces, Isulti, nangamuyo kami kanimo, sa imong mga sulugoon sa pinulongang Siriano; kay kami nakasabut niini: ug ayaw kami pakigsulti sa pinulongan sa mga Judio sa mga igdulungog sa mga tawo nga atua sa ibabaw sa kuta. Apan si Rabsaces miingon kanila, Gipadala ba ako sa akong agalon ngadto sa imong agalon, ug kanimo, aron sa pagsulti niining mga pulonga? wala ba niya ako ipadala ngadto sa mga tawo nga nanglingkod sa ibabaw sa kuta, aron makakaon sila sa ilang kaugalingong kinalibang, ug makainom sa ilang kaugalingong ihi uban kaninyo? Unya si Rabsaces mitindog ug misinggit sa makusog nga tingog sa pinulongan sa mga Judio, ug misulti, nga nagaingon, Pamati sa pulong sa bantugang hari, ang hari sa Asiria. 2 Mga Hari 18:23–28.

Si Rabshakeh wala nagpresentar sa iyang kaugalingong mga pulong, kondili sa mga pulong ni Sennacherib, hari sa Assyria. Sa Daniel onse bersikulo kwarenta, ang hari sa amihanan mao ang gahum sa pagka-papa nga sa panahon sa katapusan, niadtong 1798, nakadawat ug makamatay nga samad sa mga kamot sa ateyistikong France, ang hari sa habagatan. Sa maong bersikulo, ang hari sa amihanan sa kataposan mobalus ug molukop sa gingharian sa habagatan (ang USSR) niadtong 1989. Sa dihang natuman sa hari sa amihanan kana nga buluhaton, gidala niya uban kaniya ang “mga carro, ug uban sa mga mangangabayo, ug daghang mga sakayan.” Ang “mga carro ug mga mangangabayo” nagrepresentar sa kusog militar ug ang “mga sakayan” nagrepresentar sa gahum pang-ekonomiya. Kining mga simbolo nag-ila sa Tinipong Bansa sa Amerika ingon nga puli nga kasundalohan sa Roma nga papa sa kadaugan niadtong 1989, ingon sa gipakita sa tipo ni

Rabshakeh. Si Antiochus Magnus sa bersikulo napulo hangtod kinse nagrepresentar sa Tinipong Bansa sa Amerika, ug maingon nga si William Miller sa husto nga pag-ila nga ang pulong “usab” sa bersikulo katorse nagmugna ug bag-ong gahum nga mosulod sa profetikong asoy, ang “mga tulisan” kinahanglan magrepresentar ug gahum nga lahi gikan sa mga Ptolemaic nga hari sa habagatan, o kang Antiochus nga hari sa amihanan, o kang Philip sa Macedonia.

“Ang hari sa habagatan, niining bersikuloha, sa walay bisan unsang pagduhaduha, nagpasabot sa hari sa Egipto; apan unsa ang kahulogan sa mga tulisan sa imong katawhan nagpabilin gihapon nga usa ka pagduhaduha tingali sa pipila. Nga dili kini mahimong magpasabot kang Antiochus, o kang bisan kinsang hari sa Syria, dayag kini; kay ang manulonda naghisgot na mahitungod nianang nasora sulod sa daghang mga bersikulo sa miaging bahin, ug karon nagaingon, ‘usab ang mga tulisan sa imong katawhan,’ ug uban pa, nga klarong nagpasabot sa laing nasod. Akong dawaton nga si Antiochus tingali nangilog gayod sa mga Judio; apan unsaon man nga kini ‘magapatindog sa panan-awon,’ sanglit si Antiochus wala hisgoti bisan asa sa panan-awon nga nagbuhat niining maong matang sa buhat; kay siya nahisakop sa gitawag nga Gresyanhong gingharian diha sa panan-awon. Usab, ang mga pulong nga ‘aroon pagpatindogon ang panan-awon,’ kinahanglan magpasabot sa paghimo niini nga sigurado, hingpit, o pagtuman niini.” William Miller, *Miller’s Works*, Lecture 6, 89.

Ang “Antiochus” maoy usa ka ngalan nga gipili sa daghan sa mga hari sa Siryanhong Imperyong Seleucid. Ang magtutukod nianang imperyo mao si Seleucid Nicator, ug tali sa baynte-sais hangtod traynta ka mga hari ang naglangkob sa tibuok talaan sa mga hari nga Seleucid. Daghan niadtong mga hari ang mipili sa ngalan nga “Antiochus”, maingon nga ang daghang mga papa mopili usab ug mga ngalan sa trono sa dihang sila mapili ingon nga mga papa. Ang mga papa tanan “anticristo,” nga nagpasabot “batok kang Cristo”. Ang pulong nga “anti” nagkahulugang “batok”. Ingon nga mga anticristo ilang gikuha ang ngalan sa ilang espirituhanong ginikanan, nga mao si Satanas. Si Satanas ug ang mga papa parehong giila sa inspirasyon ingon nga ang anticristo.

“Ang tinguha sa antikristo sa pagpadayon sa pagsukol nga iyang gisugdan didto sa langit magapadayon sa paglihok diha sa mga anak sa pagkamasupilon.” *Testimonies*, volume 9, 230.

Ang papa mao ang representante ni Satanas, ug busa silang duha batok kang Cristo, ug tungod niana sila mao ang “anticristo.” Mopili sila ug ngalan sa dihang modawat sila sa katungdanan isip papa, ug mahimong yutan-ong representante ni Satanas.

“Aron masiguro ang kalibotanon nga mga ganansya ug mga dungog, ang iglesya gidala sa pagpangita sa pabor ug suporta sa mga dagkung tawo sa yuta; ug sa ingon nga paagi, sa nakasalikway kang Cristo, siya nadani sa paghatag sa iyang pagkamaunongon ngadto sa representante ni Satanas—ang obispo sa Roma.” *The Great Controversy*, 50.

Pinaagi sa ilang mga buhat maila ninyo sila, ug ang mga papa nagapadayon sa mao ra nga buhat nga iya ni Satanas.

“Pinaagi sa papa sa Roma, ang mao gihapong buhat gipadayon dinhi sa yuta maingon sa gipadayon sa mga sawang sa langit sa wala pa ang paghingilin sa prinsipe sa kangitngit. Gipangita ni Satanas ang pagtul-id sa balaod sa Dios didto sa langit, ug sa pagpuli niini og usa

ka pag-amendar nga iya mismo. Gidaku niya ang iyang kaugalingong paghukom labaw sa paghukom sa iyang Magbubuhay, ug gibutang ang iyang kabubut-on labaw sa kabubut-on ni Jehova, ug sa ingon niana, sa pagkatinuod, iyang gipahibalo nga ang Dios mahimo diyang masayop. Ang papa usab nagasunod sa mao rang dalan ug, sa pag-angkon sa pagkadili-masayop alang sa iyang kaugalingon, nagapangita sa pagpahaom sa balaod sa Dios aron motakdo sa iyang kaugalingong mga ideya, sa paghunahuna nga siya makahimo sa pagtul-id sa mga kasaypanan nga iyang gituohang iyang makita diha sa mga kabalaoran ug mga sugo sa Ginoo sa langit ug sa yuta. Sa pagkatinuod nagaingon siya sa kalibotan, Hatagan ko kamo og mga balaod nga labaw pa kay sa mga balaod ni Jehova. Pagkadako gayud nga pagpasipala kini batok sa Dios sa langit!” Signs of the Times, Nobyembre 19, 1894.

Bisan si Seleucus Nicator maoy nagtukod sa Imperyong Seleucid, daghan sa misunod nga mga hari mipili sa ngalan nga “Antiochus,” isip pagpasidungog, dili kang Seleucus, kondili sa iyang amahan. Ang amahan ni Seleucus, si Antiochus, usa ka halangdong tawo ug usa ka heneral sa pag-alagad ni Haring Philip II sa Macedon, nga mao ang amahan ni Alexander the Great. Kining halangdong kahimtang ug kasinatian sa militar mitabang sa pagpatukod sa pundasyon alang sa kaugalingong inila nga tahas ni Seleucus ug sa iyang misunod nga pagsaka sa gahum human sa kamatayon ni Alexander the Great.

Natukod ang gingharian ni Seleucus sa dihang iyang nakuha ang pagdumala sa tulo sa upat ka mga dapit sa gingharian ni Alexander. Ang Roma usab nagbuntog sa tulo ka mga gahom nga heograpikal aron makuha ang pagdumala ug mahimong hari sa amihanan. Sa dihang napalig-on na ni Seleucus ang sidlakan, ang kasadpan, ug ang amihanan, nahimo siyang hari sa amihanan sa historikal nga asoy, ug ang iyang kaulohan mao ang siyudad sa Babilonya. Daghan sa misunod nga mga hari mipili sa ngalan nga “Antiochus” sa dihang ilang gikuha ang trono sa amihanan aron pagpasidungog sa ilang politikal nga amahan sa kagikan. Sayon ra makita ang pagkaparalelo, kon mopili ka sa pagtan-aw. Kon dili, dili.

Ang ngalan nga “Antiochus” (Ἀντίοχος sa Grego) nagagikan sa mga elementong Grego nga “anti” (nagkahulugang “batok” o “sukwahi”) ug “ocheo” (nagkahulugang “magkupert pag-ayo” o “magpadayon”). Gipili sa mga hari sa amihanan ang maong ngalan aron mapadayon ang ilang politikal nga panulondon uban sa amahan, maingon nga ang anticristo (mga papa) usab nagpili ug mga ngalan sa dihang magsugod sila sa paghari. Maingon nga ang mga papa mao ang mga representante sa ilang amahan, ang yawa, mao man usab ang mga Antiochus sa Imperyong Siryano nga nagatipo sa mga representante sa ilang amahan. Niining aplikasyon, si Antiochus nagarepresentar sa usa ka proxy sa ilang amahan. Ang proxy sa gahum sa pagkapapa niadtong 1989 mao ang Tinipong Bansa sa Amerika, ug ang sekular nga pagpamatuod nagapalig-on sa relasyon tali sa anticristo, si Papa Juan Pablo II, ug Ronald Reagan sa ilang buluhaton aron mapukan ang kanhing Unyong Sobyet.

Sa mga bersikulo napulo hangtod napulog-unom, ang nahaunang bersikulo ug ang katapusang bersikulo adunay tuwirang mga paghisgot ngadto sa bersikulo kuwarenta ug kuwarenta ug usa. Ang bersikulo napulo nagrepresentar sa tuwiran sa bersikulo kuwarenta. Ang bersikulo napulog-unom nagrepresentar sa tuwiran sa bersikulo kuwarenta ug usa. Kining mga bersikulo

nagrepresentar sa bahin sa tagna ni Daniel nga may kalabutan sa katapusang mga adlaw.

“Ang basahon nga gitimrihan dili ang basahon sa Pinadayag, kondili kadtong bahin sa tagna ni Daniel nga may kalabutan sa kataposang mga adlaw. Ang Kasulatan nagaingon, ‘Apan ikaw, O Daniel, takpi ang mga pulong, ug timrihi ang basahon, hangtod sa panahon sa katapusan: daghan ang magabalik-balik, ug ang kahibalo modaghan’ (Daniel 12:4). Sa dihang naablihan ang basahon, gipahibalo kini, ‘Wala nay panahon.’ (Tan-awa ang Pinadayag 10:6.) Ang basahon ni Daniel karon wala na matimrihi, ug ang pinadayag nga gihatag ni Cristo kang Juan moabot ngadto sa tanang pumoluyo sa yuta. Pinaagi sa pagdugang sa kahibalo, usa ka katawhan pag-andamon aron makabarog sa ulahing mga adlaw....”

“Sa mensahe sa nahaunang anghel ang mga tawo gitawag sa pagsimba sa Dios, atong Magbubuhat, nga nagbuhat sa kalibotan ug sa tanang butang nga anaa niini. Sila mihatag ug pagtahod sa usa ka institusyon sa Kapapahan, nga nagapawala sa gahum sa balaod ni Jehova, apan adunay pagadugang sa kahibalo mahitungod niini nga hilisgutan.” Selected Messages, libro 2, 105, 106.

Sa panahon sa katapusan niadtong 1989, ang katapusang unom ka bersikulo sa Daniel kapitulo onse nagrepresentar sa “bahin sa tagna ni Daniel nga may kalabutan sa ulahing mga adlaw.” Kini giila sa dihang kini gibuksan na, ug kadtong pag-abli nagpatunghag pagdugang sa kahibalo mahitungod sa “pagkatukod sa Kapapahan, nga nagahimo nga walay bisa ang balaod ni Jehova.” Ang Alpha ug Omega sa kanunay nagahulagway sa katapusan pinaagi sa sinugdanan, ug ang proseso sa pagsulay nga nagsugod niadtong 1989 gidesinyo aron magpatungha ug duha ka matang sa mga magsisimba.

Ug siya miingon, Lumakaw ka na sa imong dalan, Daniel: kay ang mga pulong gitakpan ug gipatakan hangtod sa panahon sa katapusan. Daghan ang pagahinloan, ug papution, ug pagasulayan; apan ang mga dautan magabuhat sa kadautan: ug walay usa sa mga dautan nga makasabut; apan ang mga manggialamon makasabut. Daniel 12:9, 10.

Anaa kita karon sa katapusang yugto nianang proseso sa pagsulay, kay ang panaglalis mahitungod sa mga tulisan sa sinugdanan sa Adventismo ginabalik na karon. Ang pag-ila sa mga tulisan ingon nga mao ang Estados Unidos, mao ang pag-ila kang Antiochus ingon nga mao ang mga tulisan. Kini mao gayud ang mao rang panaglalis sa mga Millerite ug mga Protestante.

Sa katapusan sa proseso sa pagsulay, maingon usab sa sinugdanan sa proseso sa pagsulay, nga nagsugod niadtong 1989, ang Leon sa banay ni Juda mohubad sa selyo sa “maong bahin sa tagna ni Daniel nga may kalabutan sa katapusang mga adlaw.” Niadtong 1989 kini mao ang katapusang unom ka bersikulo sa Daniel onse, ug sa katapusan kini mao ang tinagong kasaysayan sa bersikulo kuwarenta, nga gitipohan pinaagi sa mga bersikulo diyes hangtod sa disi-sais.

Padayon namong hisgutan ang unom ka mga linya sa mga kontrobersiya sulod sa kasaysayan sa Adventismo sa mosunod nga mga artikulo. Ang una niadtong unom ka mga kontrobersiya nagahulagway sa katapusan niadtong unom ka mga kontrobersiya. Atong gamiton ang una ug ang kataposang mga kontrobersiya aron ipatong sa uban pang upat ka mga kontrobersiya samtang atong ipasundayag ang mga elemento nga nalambigit sa mga paningkamot sa kaaway sa

pagkamatarong sa pagpugong sa katawhan sa Dios gikan sa hustong pagbahinbahin sa “panan-awon,” nga gipahimutang pinaagi sa simbolo sa Roma.

“Gawas kon atong masabtan ang kamahinungdanon sa mga gutlo nga sa matulin nang paglabay nagasulod ngadto sa walay kataposan, ug mangaandam sa pagbarog sa dakong adlaw sa Dios, mahimo kitang mga piniyalan nga dili matinumanon. Ang magbalantay kinahanglan mahibalo sa takna sa kagabhion. Ang tanan karon natabonan sa usa ka kaseryosohan nga ang tanan nga nagatoo sa kamatuoran alang niining panahona kinahanglan makaila. Kinahanglan sila molihok diha sa pagtamod sa adlaw sa Dios. Ang mga paghukom sa Dios hapit na mahulog ibabaw sa kalibotan, ug kita kinahanglan nga magapangandam alang nianang dakong adlaw.

“Ang atong panahon bililhon. Aduna na lamang kita’y pipila, diyutay kaayo nga mga adlaw sa panahon sa pagsulay diin kita mag-andam alang sa umaabot, walay kamatayon nga kinabuhi. Wala kita’y panahon nga usikon sa walay plano nga mga lihok. Kinahanglan kita mahadlok sa paghaplas lamang sa ibabaw sa pulong sa Dios.” Testimonies, volume 6, 407.